

ՏԱՂԱՐԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԿԱՐԱՆՑԻ

24

Ի վերայ Սուրբ Յարութեան Երկնանման Տաճարին,
ուր կան Տնօրինական փրկադորժ տեղիքն:

Արդ՝ երկնաման
Սրբոյ Յարութեան՝
փրկագործ տեղիքն
այնց համբոյր ձօնեմ,

Ռեւոլյուցիոն
յերկնաւոր բժշկէն՝
հոգւոց քշմամոյն
փրկարար գործիքն՝

Ի վեր ի յերկինս՝
տեսլեամք փրկողին՝
մշտապէս վայելեմք
եւ լինիմք նորին

Պատանատեղին՝
ահեղ հրեշտակաց
որ ի համբուրելն՝
ըստ որում է՝ տեղի

Այլեւ ուշաքափ
յորում Տիրամայրն՝
գոր մինչ համբուրեմք՝
եւ այնու լինիմք

Տեղին իւղաբերց՝
է՛ ազգիս մերոյ
որ մշտապէս անդ՝
եւ ամենեքեանս

Իսկ եւ վերնատունն
ի բարձրաւանդակ՝
որ երաշխաւոր
է՛ եկեղեցի

Ի անդ կից կենսատու
փոքր տանարն է՝
արեմաքացւոյն՝
որով Ասորիք

Եւ հիւսիս կողման՝
ուր մագդաղեցւոյն

Իսկական Տաճար,
որ նա ետ մեզ նար.
են աստ ի գումար,
ես արդ խնկաւոր:

Յերկնից իջեալ աստ,
որ վեհ գերիմաստ.
պարանոցին սաստ,
եղեն ահաւոր:

Ելանեմք սովաւ,
գմայլիմք մեք նովաւ.
հրնուում որ անբաւ,
սիրով գուարնաւոր:

Տեսլեամք սոսկալի,
եւ մարդկան սեռի.
ամձըն մեր սարսի,
յոյժ ահեղաւոր:

Նմին մերձ տեղի,
ուշաքափ լինի.
սիրտ մեր ճիւղտի,
կարի ողբաւոր:

Են սեղան կազմեալ,
այն իսկ յատկացեալ.
պատարագ մատչեալ,
լինիմք հրնուաւոր:

Անուանեալ տեղին,
վերին կամարին,
սուրբ Աստուածածին,
մեր հրաշաւոր:

Լուսաբուլխ Շիրմին,
որ Խաղոց ազգին.
մատուոն դէմ նորին,
լինին մասնաւոր:

Յոր պարտէզն եղեալ,
Տէրըն երեւեալ.

սա՛ է քոանկաց
 դէմ նորին ժամ մի
 եւ դէպ յարեւելս՝
 ի ծնկաց փրկչին՝
 գտաս տեսանելն
 փառք Տեառն որ է
 Բոտ սեղանն որ անդ՝
 Դունկիանոսի
 որ սեահականեալ
 պատուի յամենից՝
 կայ անդ սեղան մի՝
 որ կոչի հանդերձ
 սեպիական յատուկ՝
 եւ այսու յինիմք
 Բամեալ շարս է դուռն
 որ է նգնարան
 աստիճան
 երբեմն անդ յինիմք
 Պարեն հրեշտակք
 խորայէջ վիմափոր՝
 դշխոյն Հեղինէին՝
 որով ի գիւտ եկն
 Անտի ի վեր գամք՝
 փուշ ասակ կոչի՝
 սինն յոր նստուցին
 ի ներքոյ սեղանոյն
 Գողգոթայն բարձրք՝
 տարածման տեղին՝
 ուր խաչեցին գՏէրն
 դողացին արարածք՝
 Ուր եւ սուրբ արիւնն՝
 մինչ զագաթն Աղամայ՝
 որ կայր ի ներքոյ
 վէմրն պատառեալ՝
 ի աննման դրիւք՝
 Աշխարհամատան
 անդ է սիրտ երկրի՝
 Յոյնք անդ ժամ ասեն
 Թագ ամենեցուն՝
 կենսատու գերեզման
 որ յարեալ՝ ցուցաւ
 ապա Առաքելոց՝
 ի մէջ գաւթի անդ՝
 ուր նստեալ ձայնէր՝
 ի ներսն եւ ի դուրսն՝
 գատկէ ի գատիկ
 ի աղօթիւք հայցմամբ
 սրբոյն Գրիգորի՝
 լոյսն յերեկոյին

ազգին յատկացեալ,
 ունին փառաւոր:
 Ուր բանտն երբորդ կայ,
 հալեալ վէմն անդ կայ.
 անձրն մեր սոսկայ,
 ներօդ քագաւոր:
 Հուպ է առ սրմին,
 հարիւրապետին.
 է Յունաց ազգին,
 հոգունակաւոր:
 Այն իսկ հրաշալի,
 բաժանման տեղի.
 է՛ մերքս ազգի,
 մեք ուրախաւոր:
 Նոյն մեր տաճարին.
 սուրբ Լուսաւորչին.
 է եւ էջ նորին,
 փառարանաւոր:
 Ներ յայն միւս յարկին,
 Գիւտ հաչի տեղին.
 ի ցրբել գանձին,
 փայտրն փրկաւոր:
 է սեղան Յունաց,
 ի բագում ազգաց.
 յգտէրն Հրեշտակաց,
 պատուի փառաւոր:
 Սաստիկ սոսկայի,
 այն սարսափելի,
 կրիւք անտանելի,
 յոյժ ապամաւոր:
 Ծորեալ եւ հոսեալ,
 ի ներքոս հասեալ,
 լերանքն քաղեալ.
 անդ կայ ահաւոր:
 Ռատ վայելչական,
 Տաճարն տենչական.
 բառ վկայեցման,
 յորդեալ ձայնաւոր:
 Յոյժ գիր հրաշալի,
 փրկչին Յիսուսի,
 մօր իւրոյ կուսի,
 դասուց խմբաւոր:
 է վէմ հրեշտակին,
 գլարութիւն փրկչին.
 շատ կանդեղ վառին,
 յինին յուսաւոր:
 Կենդանի վկային,
 մեր Լուսաւորչին,
 ձրագալուց գատկին,

սուրբ Գերեզմանէն՝
Նախ Յոյնի ապա մեհ՝
ցնծակից լինին
ընդ Յունաց լինին
միախումբ սիրով՝
Սիրով միաբան՝
լցեալ խնդութեամբ
որով ակն ունիմք
հասանիլ կենաց
Որ եւ ի պատիւ
յայն գիշերն անդ կան՝
հանգի շրնորհիւ
սըրբեալ ի մեղաց՝
Ի հստալ ի թափօր՝
իւրաքանչիւրքն՝
ըզգեցեալ ըզգեստ
փայլին շողշողեալ՝
Բաբունապետրն՝
Սրբազան Պատրիարք
ըզգեստաւորեալ՝
յորոց ցոյք ծագին՝
Բագում պանծալի
այլ եւ ծայրագոյն
պննագարդեցեալ՝
գոյգ գոյգ ընթանան՝
Տեսակ եւ տեսակ
սարկաւագունքն՝
ոսկեայ աշտանակ՝
փրկագործ տեղեացն
Եւ դպրացըն դասք
նեքմակ հանդերձիւ՝
Ժ եւ Ղ խաչվառք՝
առաջի սրբոյ
Ղամբարավառեալ
առ այն հիանան՝
գսուրբ Գերեզմանաւ
միշտ այսպէս առնեն
Ելանեմք անտի
գամք Տեառն Յովհաննու
սիւնն յոր կապեցին
կէսն անդ սեղանոջ՝
Արդ՝ յայս սուրբ տեղիսս՝
հրեշտակացն հոյլք
գփրկագործ տեղեօքն

բղխի հրաշաւոր:
Այլ եւ Ասորիք,
Հապէշք եւ Խալդիք,
նաեւ վրացիք,
լինիմք միաւոր:
Բամք սոյն ազգաց,
այսու հրնուանաց,
անանց բերկրանաց,
մշտնջենաւոր:
Նոր այս ցնծութեան,
փառաբանութեան.
սրբոյ Յարութեան,
լինիմք մաքրաւոր:
Ելանեն դաս դաս,
ի շարս անպակաս,
ծանրագին եւ խստ,
յոյժ հաճանչաւոր:
Յանկալի հայր մեր,
վեհըն գեր ի վեր,
քազիւ ակնայեռ,
հառագայքաւոր:
Ի երջանիկ Արիիք,
յարգոյ բաբունիք,
յոյժ շրնորհալիք,
իբրք պարաւոր:
Ունին զարդարիլ,
շաղկով հոխ պննիլ,
բուրվառ ձեռս ունիլ,
լինին խնկաւոր:
Յոյժ հոխագոյն կան,
իբր աստեղս ցոլան,
որ նախ ընթանան,
խաչին ահաւոր:
Եւ հանդէսն համայն,
տեսօղքն ամենայն,
յերիցըս շուրջ գան,
թափօրք խմբաւոր:
Բերկրութեամբ սրտի,
Աւետարանչի
գստեղծօղն երկնի,
կայ հրաշաւոր:
Առ որս շնորհ վերին
եկեւէջս ունին,
միշտ պարունակին,

շրջապատելով՝
 Յնծութեամբ սըրտի՝
 ի (լիմբառ) քուռյս՝
 Դիմախոնարի ձեզ՝
 որ յիշման առնէ՛ք

Ձեռագրի էջ 118—123

լինին օրհնաւոր:
 Նորոգ գրեցի,
 զսա յօրինեցի,
 Սիրով աղերսի,
 զիս արժանաւոր:

25

Ի վերայ Սրբոյ Ծննդեան տեղւոյն, որ ի Բեթղէէմ:

Իսկ ի Բեթղէէմ՝
 եւ ի յիւր անուն
 այժմ Յոյնք եւ Ֆռանք
 դիրք նորին փոքր՝
 Պայծառ վանքն է աստ
 սրբոյ ծննդեան՝
 տաճարք լուսալից
 եւ եկեղեցիք՝
 Ամրագոյն դրամք
 ներ գաւթին ծ.
 անտի մրտանեմք
 որ է պանծալի
 Տեղւոյն ծննդեան
 կամարեալ դրամք՝
 Ժ. աստիւան
 ելքն Ժ. եւ Դ.
 Իսկ սեղանն որ անդ
 ուր ծընաւ փրկիչ
 ներքոյ խորանին՝
 համբուրեմք բաղձմամբ
 Ի ի դէմ այն տեղւոյն՝
 սուրբ մտւրն մէրմէն՝
 Ֆռանկաց ազգին
 երկիրպագանեմք՝
 Սրբոյ տաճարիս՝
 է՛ տաճար մանկանց
 որք ի տղայութեան
 եւ եղեալ վկայք՝
 Ծոց նոյնոյ Այրին՝
 ասի գերեզման
 ուր փոքր բար մի
 անտի գամք ի կողմ
 Նոյն բարձր Տաճարն
 յորում ծամ ասեմ
 գոն երս տեղիք՝
 գորբս համբուրեմք

Ի Դաւթեայ շինեալ,
 ըզնա անուանեալ,
 եւ անդ բնակեալ,
 խիստ գեղեցկացեալ:
 Յոյժ հրաշագունեղ,
 փրկչին մեր ահեղ,
 եւ յարկ շնորհագեղ,
 բարձրաբերձ շքեղ;
 Երկաթապատեալ,
 սիւնք կայ յեցուցեալ,
 տաճարն գովեալ,
 պայծառազարդեալ:
 Տիպն գեղեցկայգին,
 ձեւն խորանին.
 Իջանէ յայրին,
 է միւս կողմին:
 Ի ձեռս է Յունաց,
 տէրքն մեր փառաց,
 պատուեալ ի բազմաց,
 գնոյն տեղին կենաց:
 Ներ լուսազարդեալ,
 փոստրակ փորեալ,
 է՛ այն յատկացեալ,
 նմա ըզմացեալ:
 Ծագ հարաւ կողման,
 քն բեթղէէմեան,
 սրով կոտորեցան,
 փրկչին ծննդեան:
 Ռահի անկիւնին,
 Մօքն եւային,
 կայ այնրմ տեղին,
 վերին կամարին:
 Յունաց վիճակեալ,
 յոյժ բաղքաձայնեալ
 Ֆռանկաց կալեալ,
 մեք ուխտաւորեալ:

Ներ այս սուրբ վանիցս՝
 գոյ եկեղեցի
 հանդերձ օտայիւք
 սեղանատուն 'ւ այլն՝
 Դուրս գամք ի վանիցս՝
 քառասունք պահած՝
 մոգուց եկեալ տեղն
 ջերմեռանդութեամբ
 ելեալ անտի դուրս՝
 է՛ տեղի մի անդ
 ուր հովիւք լուան
 եւ փառք ի բարձունս
 Աւուր հըրաշալի՝
 նըրագալուցի՝
 ուխտաւոր անձինք
 հանդիսիւ ելեալ՝
 Նաեւ Միսէլլիմն
 բագում գինուորօք՝
 քօփով քըւննփով՝
 մեծ տօնանմայիւ
 Տիւր Մեծապատիւ
 յարգոյ Պատրիարք՝
 գայ բագում արհեօք
 եւ վարդապետօք՝
 եւ լինի համայնց՝
 քայց ֆէլլախֆն ոչ տան
 գումանս յուզտ բարձեալ՝
 գայլս ի յէշ 'ւ ի ձի
 Ղօղուն հրաշք մի
 մեռանիլ չըկայ
 վասն կոտորելոցն
 որ իբր ի շնորհ՝
 ելեալ գան ի դէմ
 ջոկ ջոկ եւ դաս դաս
 հանի հո՛ւ ասեմ,
 խնդալով խմբին՝
 Անդ օր ծնընդեան
 եւ մկրտութեանն՝
 եւ ամենեքեանս՝
 սեղանն վայելեալ
 Յընծութեամբ մեծաւ՝
 եւ ի սուրբ Յակոբ
 ուր (բառալիմ) քուռոյս
 'ւ ի յընթերցողացդ՝

Հայոց մերս ազգի,
 բարձրագոյն տեղի,
 եւ տուն տընտեսի,
 ըստ կարգի ունի:
 Առ հարաւ դիմեմք,
 այրըն մտանեմք,
 անդէն գտանեմք,
 ըզնոյնսն համբուրեմք:
 Նորին յանդիման,
 կողմն արեւելեան,
 ձայն հրեշտակական,
 երգեցին հետայն:
 Նա իսկ ծնընդեան,
 որ է՛ օր խըքման,
 լինիմք խրախուրթեան,
 գամք ի յուխտ սորայն:
 Երուսաղիմի,
 յառաջ անեանի,
 հարմարք նաղարի,
 հանդիսաւորի:
 Նոյն Արհիապանծ,
 Հայր մեր վեհապանծ,
 պնենալ գերագանց,
 անուանի արանց:
 Օր ուրախութեան,
 հանգիստ դիւրութեան.
 հանեն ի մափայն
 հեծցունել ջանան:
 Տեսանի աստէն.
 տղայոց հասակէն,
 ի հերովդիէն,
 հոյլք մանկանց շատք են:
 Առ նանապարհին,
 պար առեալ կանգնին,
 եւ տէր ողորմեան,
 ըստ իւրեանց ծիսին:
 Բամեալ կատարի,
 ընդ նմին տօնի.
 լինիմք գուարնալի,
 յոյժ ուրախալի:
 Էլք լինի դարձեալ,
 Աթոռն դիմել գալ.
 սա շարադրեալ,
 ողորմի խնդրեալ:

Ի վերայ Սուրբ Աստուածածնի սրբէպօստար գերեզմանին.

Այլև Սուրբ Գալիլեայ եւ Սուրբ Համբարձմանն լերանցն,

եւ այլ սուրբ տեղեացն որ անդ:

Ամենամահուր՝

Աստուածայարեալ

Ռատ հրնուողութեամբ՝

ի Գեթսեմանի

Իսկ իսյլ հրեշտակաց

սրբէից գումարքն

Պարք Առաքելոց՝

ըզուրք Տիրամայրն

Ապա մեծ ըզձիւ

Բարդուղիմէոս՝

Տեսութեամբ Մօր Տեառն՝

եւ յո՛չ ժամանելն

Իսկ եւ Առաքեալքն՝

ըզմահուր Շիրիմ

Ի ոչ գտին գմարմին

զի երեք աւուրքք

Մետասանքն ի փրկչէն

ըզպատկեր մօր իւրոյ

Օրհնեալ պատկեր այն

բերեալ Հայաստան

Բամբ սերբէից՝

եւ քրոսկբէից՝

Տեառն Ծրնողի՝

ընդ մարդկան օրհնեն

Սուրբ տառարն է մեծ՝

Խր. աստիեան

Շիրմին մատուռն այն՝

ուրոյն շինեալ կայ՝

Իսկ մեզ եւ Յունաց

որ Շիրմին վերայ

Բամբից Խպտոց գոյ՝

տանկաց նամագկեաի՝

Մտից դրանն յաջակողմն՝

Տիրամօրն ծնողաց

Իսկ րոհեաի կռումն՝

է՛ Աստուածաօրն

Նոյնոյ Տանարէն

գամք վիմափոր այրն՝

եւ է ժամատուն՝

բեմ պատարագի՝

Անտի ելեալ գամք

յորում Աշակերտքն

Մօր Տեառն սուրբ կուսին,

սրբասուն մարմինն.

Առաքեալքն բարձին,

գերեզման եղին:

Քաղցրածայնէին,

օրհնաբանէին.

Որք խմբեալ կային,

գովաբանէին:

Ի իծելով փութայր,

յոյժ անագան գայր.

Բոտմարք ընթանայր,

կոծալով ողբայր:

Որում ցաւակցեալ,

սրբուհոյն բացեալ,

Տիրամօրն օրհնեալ,

է՛ր նա յարուցեալ:

Իսկ պատուէր տեալ,

Բարդուղիմէ ի տալ.

Յնծութեամբ առեալ,

յաշխարհս ամփոփեալ:

Դառն աստէն գումար,

առեալ շուրջ ըզպար.

Հրաշալի Շիրմաւ,

ժխտուած անդադար:

Ուր ի ներքոյ դիմեն,

ի վայր իջանեն.

Գուպաէն սաբաշէն,

դրունքն գոյգ են:

Հրաման գոյ նախնի,

պատարագ լինի.

Ստոբոց տեղի,

կայ յանկիւնն որմի:

Ներքոյ կամարին,

տապանքն գետեղին.

Ներս յատուկ յարկին,

շիրիմն ի նրմին:

Ելեալ վերոնրաց,

ուր տէրն աղօթեաց.

Նոյն տեղ նուիրաց,

րաժգին Ֆռանկաց:

Օկեցեալ տեղին,

փրկչին ննջէին.

Յոր գայր կենարար
մեղադրէր չկալոյ՝
Լուսալի պարտէզն՝
ուր տէր մեր եկաց
Սուրբ քրտունքն հոսեալ
տեղին ըմբռման՝
Տեղին ժամադիր՝
ուր տէրն աշակերտաց
Ելանեմք ի յեռն՝
համբուրեմք գտեղին՝
Ղամբար լուսալի՝
յորմէ համբարձաւ
Եւ հետք սուրբ ոտիցն՝
գեղեցիկ մատուռ՝
Անդ ուրախ սրտիւ՝
համբոյր մատուցաք
Յնծալի դիմօք
Եւ ի (միլաքառ)

Տէրըն երկնային,
յարթնութեան նոցին:
Այն եւ ցաւալին,
յաղօքս առանձին.
Բոտ ոլորնագին,
Է մերձ առ սրմին:
Սուրբ Գալիլիայ,
իշխանութիւն տայ.
Գիր քան ըզմինաւ,
որ լոյս հոգւոց տայ:
Բոտեալ սուրբ յերինն,
Տէրըն մեր յերկին.
Են տայեալ քարին,
շինեալ կալ տեղին:
Յօղով արտասուեալ,
սուրբ տեղւոյն օրհնեալ.
Ի յեռնէն իջեալ,
բուռյս սա զըրեալ:

Հետադրի էջ 126—128

27

Ի վերայ Տիբերական Ծովուն:

Տիբերիոյ ծովն՝
տարածեալ ծիւայ՝
Ի գոյն սառնորակ
որպէս ադամանդ՝
Բարեհամ է չուրն՝
Եւ բժշկէ գայն՝
Եւ զի ոտք փրկչին
երթեւեկ առեալ՝
Բոտմամք Յորդանան՝
յորձանեալ ցովմամք՝
Եւ ակունք նորա՝
կարմուննն Յակոբայ՝
Այն իսկ տէրն մեր՝
ցուցաւ Աշակերտաց՝
Յորում նորաստեղծ՝
Եւ կրակետդն անդ՝
Ծովուն յեզերոջ՝
Ետ Աշակերտաց՝
Որ վիմին վերայ՝

Ի մէջ մեծ դաշտի,
կարի ցանկալի.
Հանդէպ արեւի,
աչաց երեւի:
Առողջութիւն տայ.
որ իսկ հաւատայ.
Նոյն ծովուն վերայ
որպէս գրեալ կայ:
Նոյն կողմանց զընայ,
յորդեալ ընթանայ.
Է՛ մերձ ուստի գայ,
Է՛ վերայ նորա:
Նոյնոյ ծովափնեան,
յետ իւր յարութեան.
Օրհնեալ Հացըն այն,
որ ձուկն ի վերայն:
Տէրըն մեր նըստեալ,
գայն կերլիս կերեալ.
Այնմիկ բոլորեալ,

կայ մինչեւ ցայսօր՝
 վայրն այն խոտաւէտ՝
 ուր հինգ հացն բաշխեաց՝
 Որ յոյժ վայելուչ՝
 զի լեռնադաշտ է՝
 Ի աջողմամբ փրկչին՝
 Ի սոյն կենսաբուր՝
 Ներ (ծառամբ) քուջ՝
 սրբութեանց տեղեացս՝

Ձեռագրի էջ 128—129

(Շար. 3 եւ վերջ)

վէմն այն պատուեցեալ :
 Բամեալ սահմանին,
 հինգ հազար անձին .
 է՛ տեղ այն վայրին,
 ծաղկանց հոտ բուրին :
 Էլեալ մեք եկաք,
 վայրքս իսկ հասաք .
 ուխտաւորեցաք,
 երկրպագեցաք :